

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №

2019 წლის

ქ. თბილისი

**შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის ბაზარზე
განთავსების პირობების დამტკიცების თაობაზე**

მუხლი 1. სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსის 75-ე მუხლის მე-2 ნაწილის, „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების გასავრცელებლად დაშვებისა და მეთესლეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, დამტკიცდეს თანდართული დადგენილება - „შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები“.

მუხლი 2. დადგენილება ამოქმედდეს 2024 წლის პირველი იანვრიდან.

პრემიერ-მინისტრი

გიორგი გახარია

შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის ბაზარზე

განთავსების პირობები

მუხლი 1. ზოგადი დებულებები

1. შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები (შემდგომში - წესი) არეგულირებს შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის (შემდგომში - თესლი) ბაზარზე განთავსებასთან დაკავშირებულ საკითხებს მცენარეთა სიჯანსაღისადმი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების დაცვით.

2. ამ წესის მიზანია ბაზარზე განთავსებისათვის განკუთვნილი თესლისათვის შესაბამისი პირობების დადგენა.

3. ეს წესი ვრცელდება ბაზარზე განთავსებისთვის განკუთვნილ თესლზე.

4. ეს წესი არ ვრცელდება ექსპორტისთვის განკუთვნილ თესლზე.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

1. ამ წესის მიზნებისთვის გამოყენებულ ტერმინებს აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) ჭარხალი *Beta vulgaris* L. - „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ნუსხის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 9 აგვისტოს №411 დადგენილებით დამტკიცებული ნუსხით განსაზღვრული *Beta vulgaris* L. სახეობის შაქრის და საკვები ჭარხლის მცენარეები;

ბ) ერთღვიანი თესლი - გენეტიკურად ერთჩანასახიანი თესლი;

გ) პრეცეზიული თესლი - თესლი რომელიც გამოიყენება პუნქტრული თესვისათვის და რომელიც იძლევა თითო აღმონაცენს;

გ) ბაზარზე განთავსება - კომერციული მიზნებისათვის, მასალის სასყიდლით ან უსასყიდლოდ მიწოდება, გაყიდვის მიზნით განთავსება და გასაყიდად შეთავაზება ან გადაცემის სხვა ფორმები გარდა მიწოდების ისეთი ფორმებისა, როგორც არის კონტროლის ორგანოებისთვის გადაცემა, დამუშავებისა ან შეფუთვის მიზნით გადაცემა;

დ) „წინასაბაზისო თესლი“ - საბაზისო თესლის წინა თაობების თესლი რომელიც დამზადებულია სელექციონერის/შემნ არჩუნებლის პასუხისმგებლობით ჯიშის შენარჩუნებისათვის საჭირო საწყისი მასალიდან. აკმაყოფილებს საბაზისო თესლისადმი ამ წესის დანართი №1-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

ე) „საბაზისო თესლი“ - თესლი რომელიც დამზადებულია სელექციონერის/შემნარჩუნებლის პასუხისმგებლობით, განკუთვნილია „სერტიფიცირებული თესლის“ მისაღებად, აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლის“ მიმართ დადგენილ მოთხოვნებს;

ვ) „სერტიფიცირებული თესლი“ - თესლი რომელიც დამზადებულია „საბაზისო თესლის“ გამრავლებით, განკუთვნილია შაქრის და საკვები ჭარხლის წარმოებისათვის, აკმაყოფილებს „სერტიფიცირებული თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართი №1-ით დადგენილ მოთხოვნებს.

2. ამ წესის მიზნებისთვის, ასევე გამოიყენება „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების გასავრცელებლად დაშვებისა და მეთესლეობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ტერმინები, თუ ამ წესით სხვაგვარად არ არის დადგენილი.

მუხლი 3. თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები

1. ბაზარზე შეიძლება განთავსდეს თესლი, რომელიც კლასიფიცირდება, შემდეგ კატეგორიებად:

- ა) „წინასაბაზისო თესლი“;
- ბ) „საბაზისო თესლი“;
- გ) „სერტიფიცირებული თესლი“.

2. „წინასაბაზისო თესლამდე“ გამოყვანილი თესლი და გადაამუშავებისთვის განკუთვნილი თესლი დასაშვებია განთავსდეს ბაზარზე თუ მისი იდენტურობა დადგენილია. სერტიფიცირების ორგანოს მიერ უნდა შემოწმდეს საბაზისო თესლის სერტიფიცირებისადმი საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესაბამისობა.

3. ბაზარზე განსათავსებლად დაიშვება თესლის ნარევი. მათი შემადგენელი კომპონენტები უნდა იყოს სერტიფიცირებული. კომპონენტების დასახელებები და ნარევი მათი წონითი თანაფარდობა უნდა მიეთითოს ეტიკეტზე.

4. იმ შემთხვევაში თუ სათესლე ნაკვეთმა გაიარა სავალდებულო ინსპექტირება და ამ შემოწმებამ აჩვენა, რომ თესლი აკმაყოფილებს ამ წესის დანართი №1-ის ნაწილი I-ით დადგენილ მოთხოვნებს, ის შეიძლება იქნეს სერტიფიცირებული და განთავსდეს ბაზარზე როგორც არასრულად სერტიფიცირებული თესლი.

5. თესლის პარტიის მაქსიმალური წონა უნდა იყოს 20 ტონა, ნიმუშის მინიმალური წონა უნდა იყოს 500 გრამი, პარტიის მაქსიმალური წონა არ უნდა აღემატებოდეს 5%-ს.

მუხლი 4. სახელმწიფო კონტროლი

თესლის ბაზარზე განთავსებისას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ ფიტოსანიტარიულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სურსათის ეროვნული სააგენტო საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

დანართი №1

ნაწილი I

მოთხოვნები რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს სათესლე ნაკვეთი

1. წინამორბედი კულტურა არ უნდა იყოს შეუსაბამო *Beta vulgaris* -ის სათესლე ნაკვეთებისათვის, სათესლე ნაკვეთი არ უნდა იყოს დასარეველიანებული წინამორბედი კულტურების მცენარეებით.
2. თესლის მწარმოებელმა უნდა წარუდგინოს სერტიფიცირების ორგანოს მოცემული ჯიშის თესლის გამრავლების ყველა საფეხური შესამოწმებლად.
3. სათესლე ნაკვეთებისათვის მინიმალური საიზოლაციო მანძილები არასასურველი გადამტვერავი წყაროდან:

სათესლე ნაკვეთი	მინიმალური საიზოლაციო მანძილი (მეტრი)
საბაზისო თესლის წარმოებისთვის: - Beta გვარის ნებისმიერი დამტვერვის წყაროდან	1000
სერტიფიცირებული თესლის დასამზადებლად:	
შაქრის ჭარხლის:	
- Beta გვარის ნებისმიერი დამტვერვის წყაროდან, გარდა ქვემოთ ჩამოთვლილისა	1000

- ტეტრაპლოიდური შაქრის ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსგან როდესაც დამამტვერიანებლად განსაზღვრულია დიპლოიდური მამა ფორმა ან დიპლოიდური მამა ფორმათაგან ერთ-ერთი	600
- დიპლოიდური შაქრის ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსგან როდესაც დამამტვერიანებლად განსაზღვრულია მხოლოდ ტეტრაპლოიდური მამა მშობელი ფორმა	600
- შაქრის ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსგან რომლის პლოიდურობა არ არის ცნობილი	600
- დიპლოიდური შაქრის ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსგან როდესაც დამამტვერიანებლად განსაზღვრულია დიპლოიდური მამა ფორმა ან დიპლოიდური მამა ფორმათაგან ერთ-ერთი	300
- ტეტრაპლოიდური შაქრის ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსგან როდესაც დამამტვერიანებლად განსაზღვრულია მხოლოდ ტეტრაპლოიდური მამა მშობელი ფორმა	300
- ორ სათესლე ნაკვეთს შორი სადაც მამრობითი სტერილობა არ არის გამოყენებული	300
საკვები ჭარხლის:	
- <i>Beta</i> გვარის ნებისმიერი გადამტვერავი წყაროსგან გარდა ქვემოთ ჩამოთვლილისა	1000
- ტეტრაპლოიდური შაქრის ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსგან როდესაც დამამტვერიანებლად განსაზღვრულია დიპლოიდური მამა ფორმა ან დიპლოიდური მამა ფორმათაგან ერთ-ერთი,	600
- დიპლოიდური შაქრის ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსგან დამამტვერიანებლად განსაზღვრულია მხოლოდ ტეტრაპლოიდური მამა მშობელი ფორმა.	600
- საკვები ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსგან რომლის პლოიდურობა არ არის ცნობილი	600
- დიპლოიდური შაქრის ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსგან როდესაც დამამტვერიანებლად	300

განსაზღვრულია დიპლოიდური მამა ფორმა ან დიპლოიდური მამა ფორმათაგან ერთ-ერთი.	
- ტეტრაპლოიდური შაქრის ჭარხლის გადამტვერავი წყაროსაგან როდესაც დამამტვერიანებლად. განსაზღვრულია მხოლოდ ტეტრაპლოიდური მამა მშობელი ფორმა.	300
- ორ სათესლე ნაკვეთს შორის, სადაც მამრობითი სტერილობა არ არის გამოყენებული.	300

შენიშვნა: ეს მანძილები შეიძლება შეიცვალოს თუ არსებობს საკმარისი ბარიერი არასასურველი გადამტვერვის წყაროსადმი. ბარიერად ითვლება ტყის ზოლი, მზესუმზირას, სორგოს, სიმინდის და სხვა მაღალმოზარდი კულტურების ზოლი, რომლებიც წინააღმდეგობას უწევენ არასასურველ გადამტვერვას ქართ და მწერებით. საიზოლაციო მანძილი არ არის საჭირო სათესლე ნაკვეთებს შორის, რომლებსაც აქვთ ერთი და იგივე დამამტვერიანებელი.

4. საჰიბრიდიზაციო სათესლე ნაკვეთების დედა და მამა მშობელი კომპონენტების პლოიდურობა განისაზღვრება, „საქართველოს ტერიტორიაზე გასავრცელებლად დაშვებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების ეროვნული კატალოგი და ეროვნული კატალოგის წარმოების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2018 წლის 24 დეკემბერის №2-1038 ბრძანებით დადგენილი გასავრცელებლად დაშვებული ჯიშების მიხედვით. თუ პლოიდურობა უცნობია მაშინ საიზოლაციო მანძილი განისაზღვრება 600მ.-ით.

5. სერტიფიცირებული თესლის შემთხვევაში უნდა ჩატარდეს სულ მცირე ერთი საველე ინსპექტირება, ხოლო საბაზისო თესლის შემთხვევაში სულ მცირე ორი საველე ინსპექტირება, ერთი ჩითილებთან და ერთი სათესლე მცენარეებთან დაკავშირებით.

ნაწილი II

მოთხოვნები რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს თესლი

1. სათესლე ნაკვეთები და სერტიფიცირებისათვის განკუთვნილი თესლი თავისუფალი უნდა იყოს საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 31 დეკემბრის N429 დადგენილებაში მითითებული მავნე ორგანიზმებისაგან.
2. სათესლე ნაკვეთის მინიმალური ჯიშობრივი სიწმინდეა 98%.
3. ჭარხლის თესლი:
  - ა) უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ მოთხოვნებს:

	მინიმალური ანალიზური სიწმინდე (% წონის მიხედვით)	მინიმალური აღმოცენების უნარი (კლასტერების ან წმინდა თესლის %)(¹)	მაქსიმალური ტენიანობა (% წონის მიხედვით) (¹)
შაქრის ჭარხალი:			
- ერთლივიანი თესლი	97	80	15
- პრეციზიული თესლი	97	75	15
- იმ ჯიშების მრავალჩანასახიანი თესლი რომელსაც აქვს 85% ზე მეტი დიპლოიდები	97	75	15
- სხვა თესლი	97	68	15
საკვები ჭარხალი:			
- იმ ჯიშების მრავალჩანასახიანი თესლი რომელსაც აქვთ 85%-ზე მეტი დიპლოიდები, ერთჩანასახიანი თესლი, პრეციზიული თესლი	97	73	15
- სხვა თესლი	97	68	15

(¹) გრანულირებული პესტიციდების, თესლის დრაჟირებისათვის გამოყენებული ნივთიერებების ან სხვა მყარი დანამატების გარეშე.

ბ) ერთლივიანი და პრეციზიული თესლი უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს:

ბ.ა) მრავალჩანასახიანი თესლისთვის გაღვივებული კლასტერების სულ მცირე 90% უნდა იძლეოდეს თითო აღმონაცენს. კლასტერების რაოდენობა, რომელიც იძლევა სამ ან მეტ აღმონაცენს არ უნდა აღემატებოდეს აღმოცენების უნარის მქონე კლასტერების 5%-ს;

ბ.ბ) პრეციზიული თესლისთვის გაღვივებული კლასტერების თესლის სულ მცირე 70% უნდა იძლეოდეს თითო აღმონაცენს. მრავალჩანასახიანი თესლის რაოდენობა, რომელიც იძლევა სამ ან მეტ აღმონაცენს არ უნდა აღემატებოდეს აღმოცენების უნარის მქონე თესლის 5%-ს;

ბ.გ) საკვები ჭარხლის პრეციზიული თესლის იმ ჯიშებისათვის, რომელთა დიპლოიდების პროცენტი აღემატება 85%-ს, გაღვივებული კლასტერების სულ მცირე 58% უნდა იძლეოდეს თითო აღმონაცენს. ყველა სხვა თესლის შემთხვევაში, გაღვივებული კლასტერების სულ მცირე 63% უნდა იძლეოდეს თითო აღმონაცენს. მრავალჩანასახიანი თესლის რაოდენობა, რომელიც იძლევა სამ ან მეტ აღმონაცენს არ უნდა აღემატებოდეს აღმოცენების უნარის მქონე თესლის 5%-ს;

ბ.დ) „საბაზისო თესლისათვის“ ინერტული მინარევების წონა არ უნდა აღემატებოდეს 1,0%-ს, ხოლო „სერტიფიცირებული თესლის“ შემთხვევაში 0,5%-ს. ორივე კატეგორიის დრაჟირებული თესლისათვის შესაბამისი პირობების დაკმაყოფილება უნდა შემოწმდეს იმ თესლის პარტიიდან აღებული ნიმუშიდან, რომელმაც გაიარა ნაწილობრივი დამუშავება მაგრამ ჯერ არ არის დრაჟირებული.

განმარტებითი ბარათი

**„შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის ბაზარზე
განთავსების პირობების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს
მთავრობის დადგენილების პროექტზე**

ინფორმაცია პროექტის შესახებ

საქართველოს მთავრობის დადგენილების წარმოდგენილი პროექტი ითვალისწინებს შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის ბაზარზე განთავსების პირობების დამტკიცებას.

პროექტის მომზადება განპირობებულია ევროკავშირთან ერთის მხრივ, საქართველოსა და მეორეს მხრივ, ევროკავშირს და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებს შორის, ასოცირების შესახებ შეთანხმებით“ გათვალისწინებული ვალდებულების შესრულებით. კერძოდ, ზემოაღნიშნული შეთანხმების განუყოფელი ნაწილია ღრმა და

ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმება (DCFTA) რომლის მე-4 თავის, თანახმად, საქართველოს მიერ უნდა განხორციელდეს სანიტარიული და ფიტოსანიტარიული სფეროების მარეგულირებელი კანონმდებლობის დაახლოება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან. ამ მიზნით საქართველოს მიერ DCFTA-ის ძალაში შესვლის შემდეგ მომზადდა იმ რეგულაციების და დირექტივების ჩამონათვალი, რომლებთანაც უნდა მოხდეს საქართველოს კანონმდებლობის ეტაპობრივი დაახლოება (DCFTA -ის თავი 4, სანიტარული და ფიტოსანიტარული ზომები, დანართი XI ბ).

პროექტის შესაბამისად, შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები, არეგულირებს შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის ბაზარზე განთავსებასთან დაკავშირებულ საკითხებს მცენარეთა სიჯანსაღისადმი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების დაცვით. წესის მიზანია ბაზარზე განთავსებისათვის განკუთვნილი თესლისათვის შესაბამისი პირობების დადგენა. წესი ვრცელდება ბაზარზე განთავსებისთვის განკუთვნილ თესლზე, ხოლო, არ ვრცელდება ექსპორტისთვის განკუთვნილ თესლზე.

პროექტის შესაბამისად, განისაზღვრა ზოგადი მოთხოვნები ჭარხლის თესლისადმი და თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები. ბაზარზე შეიძლება განთავსდეს თესლი, რომელიც კლასიფიცირდება, როგორც: „წინასაბაზისო თესლი“, „საბაზისო თესლი“ და „სერტიფიცირებული თესლი“.

წინასაბაზისო თესლამდე გამოყვანილი თესლი და გადამუშავებისთვის განკუთვნილი თესლი დასაშვებია განთავსდეს ბაზარზე თუ მისი იდენტურობა დადგენილია.. სერტიფიცირების ორგანოს მიერ. უნდა შემოწმდეს საბაზისო თესლის სერტიფიცირებისადმი საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესაბამისობა. ბაზარზე განსათავსებლად დაიშვება თესლის ნარევი. მათი შემადგენელი კომპონენტები უნდა იყოს სერტიფიცირებული. კომპონენტების დასახელებები და ნარევი მათი წონითი თანაფარდობა უნდა მიეთითოს ეტიკეტზე. იმ შემთხვევაში თუ სათესლე ნაკვეთმა გაიარა საველე ინსპექტირება და ამ შემოწმებამ აჩვენა, რომ თესლი აკმაყოფილებს ამ წესის დანართი №1-ით დადგენილ მოთხოვნებს, ის შეიძლება იქნეს სერტიფიცირებული და განთავსდეს ბაზარზე როგორც არასრულად სერტიფიცირებული თესლი. თესლის პარტიის მაქსიმალური წონა უნდა იყოს 20 ტონა, ნიმუშის მინიმალური წონა უნდა იყოს 500 გრამი, პარტიის მაქსიმალური წონა არ უნდა აღემატებოდეს 5%-ს.

პროექტის შესაბამისად, დადგინდა, რომ თესლის ბაზარზე განთავსებისას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მმართველობის სფეროში

შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სურსათის ეროვნული სააგენტო საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

პროექტს თან ახლავს დანართი, რომელიც საჭიროა ამ წესით განსაზღვრული მიზნების მისაღწევად.

ინფორმაცია ევროკავშირის სამართლებრივი აქტის შესახებ

პროექტი შემუშავებულია, „ჭარხლის თესლით ვაჭრობის შესახებ“ საბჭოს 2002 წლის 13 ივნისის №2002/54EC დირექტივის შესაბამისად.

პროექტის მიღებით გამოწვეული საფინანსო-ეკონომიკური შედეგების გაანგარიშება

პროექტის მიღება არ გამოიწვევს დამატებითი ასიგნებების გამოყოფას საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, ამასთან პროექტის მიღება გავლენას არ მოახდენს ბიუჯეტის საშემოსავლო და ხარჯვით ნაწილზე.

პროექტის მოსალოდნელი შედეგები

პროექტის მიღებით მოხდება, შაქრის ჭარხლის და ცხოველის საკვები ჭარხლის თესლის ბაზარზე განთავსების პირობების განსაზღვრა, რაც განაპირობებს 2024 წლის პირველი ივნისიდან ბაზარზე მხოლოდ სერტიფიცირებული თესლის განთავსებას.

პროექტის განხორციელების ვადები

პროექტი ამოქმედდება 2024 წლის პირველი ივნისიდან.

პროექტის ავტორი და წარმდგენი

პროექტის ავტორი და წარმდგენია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.